

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fó'i'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strai-
netate: pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu
5 fi. pre unu trilmíu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte sidieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea dirigitá a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

„Ainak-Einek.“

— Tragodiá drastica intr'unu singuru actu. —

Persóne:

„Dr. Faust“ — vrajitoriu germanuo, . . .
„Othello“ — mauru venetianu.
„Romeo“ — unu june galantomu.
„Don Carlos“ — printiu spaniolu.
Peleskei Notárius — unu avocatú.
Thalia — patron'a balului teatrístiloru.
Schiller — unu némtiu einstitu, medicu.
Göthe — fratele acestuia, medicu.
Shakespeare — unu angleusiu, medicu.
Femei, barbati, angéri etc.

Intemplarea se petrece in dílele „candú“, in an-
tístambr'a raiului.

Regisoru: I. V. membru alu societatií kisaludiane;
conducatoriulu corului sí alu jocuriloru *Moldovány*
Gergely. —

Scen'a I.

Othello, Romeo, Don Carlos, Thalia, Schiller, Shakespeare.

(Scen'a representéza o campia reslatíta. La margini, in fundu, se
vede o podgoria cu vii, mai incóce nisee beltí cu trestie, langa beltí
unu magariu, ce da semmu cá vremile au sà se schimbe, éra in apropiarea
magariului unu „zsíros kanász“ culcatu la pamentu, între poréii sei sá
fumanda din o pipa, ce-i ajunge la verfulu nasului. D'in cóce de
magariu, porci sí ungurulu culcatu la pamentu este o gradina frumósa
plina de salci, encute, scírú, tuturu sí piparca — verde. — In tóta gradina
o singura pasere: unu curcanu, carni'a i s'an seosu tóte penele din códa
sí aripi. — Curcanulu síede pe-o bute, ce amirós'a vinu. — D'in cóce de
tóte aceste, in frunte, este unu síru de tufariu de alunisú; se vede cá
s'an taiatu multe bétie din elu. — In mediulocu unu stejaru uscátu.)

Othello, Romeo, Don Carlos.

(Sunt culcati la umbr'a alunisúului pe nisee pei de calu. Toti trei
gemu durerosu, fiindu ei loviti de o grea bóla.)

Schiller, Shakespeare.

(Ingrigescu pre bolnavii culcati in umbra, sí, in specialu, Schiller
grigesce pre Don Carlos; Othello sí Romeo sunt grigiti de catra
Schakesper.)

Thali'a.

(Se preamba in pasi repedi pe scena. Ea are ca imbracaminte
pe capu o carpa rosía, legata cu tiortioin d'in dereptu, — peste talia o carpa
alba, legata d'in dereptu la cliciuri, — josu — o rochia verde, cu pupi
albi, lata, facandu o multíme de cretiuri, dar' scurta, incatu abia acopere
genunchii. — Picioarele sunt indosate intr'o pele de cordovanu, diumetate
rosía, diumetate verde, éra la calchii cu pinteni de argintu albu. — Iritata.)

— Ast'a trebe sà afle unu capetu! —

Toti eroii mi s'au inbolnavitu! — Othello a
facutu o caletoria la Pest'a: mi-a venitu bolnavu a
casa: — a capetatu colica; i s'a sclementu limb'a;
urechile i s'au ímfílatu. — Romeo a cantatu in Clusíu:
totu asía mi-a sositu acasa! — A capetatu pe langa
acea sí o bóla de gítu. . . . Sí acum'a sà-mi vina
Faust dela Aradu! — Omulu acest'a atatu de sim-
titoriu! Sciu, cá nici nu va puté sà vina — Am
trimisu pre mediculu Göthe, ca sà-lu aducà. —

(In fundu apare unu coru de angéri sí incepe sà cante cunoscutulu
canteceu: „Hajra tyjütyjü! — Hajra tyjütyjü!“)

Grozavu! (Thali'a - sí astupa urechile sí fuge de se ascunde
intr'o parte.) — Acumu pricepu ból'a eroiloru mei! —

Scen'a II.

Cei de mai susu, Faust, Göthe.

Göthe. (Aduce pre Faust pe bratie. — Cu ingrigire.) Nu!
Nu desperá, iubítulu meu; — N'audi, cá magariulu
insémna schimbarea vremiloru! ? — Tóte voru fi
bine! —

Faust. (Abia resufla.) O! — ce grozava chinuitura! —
Am meritatu eu ast'a! ? — (Dusu de cátra Göthe se culcà
langa cei-laltí bolnavi.)

Scen'a III.

Cei de mai susu, „Peleskei Notarius“, unu coru de femei, altu coru de barbati.

Pel. Not. (Intră jocandu in serituri inarticulate.) Tyüh! haj! — az angyalát neki! — No! Ego — Nagy-Zajtai Zajtai — nobilis notarius loci! — magyar ember! — Csej maj frátye! — azt a dörgö-brugó-pörgö-pünkösdi fityuláját neki! — No! (Cătră coruri.) Gergő barátom! terelje be azt a cselédséget. — Vinye! vinye! — nu face trabe mult — azt a terem-túró-terremtettét neki! — Aics stáj! — (Se pune in positia „alá“ magyar nemes.)

G. Mold. (Arangéza corurile.) Me rogu, domnisóre! — aici, — in drépt'a. — C — dur! — Aaaaa! — Eeeee! - - - - Domniloru! pofititi in stong'a! D—moll. — Aaaa! — (Da semnu, ca corulu femeiloru să încépa.)

Corulu femeiloru.

(Eln este compusu din 25 domnisóre romane, alese de pe la — Aradu, Clusiu, Orade, Satmariu si alte parti locuite de romani. Ele canta intr'o aria ce se incepe cu C—dur, si se sovirscesce cu F—fis.)

*A patak partján
Andalga angyala
Nagy bájjal arcán,
Magában, ábrándba
Hanyatlának hajai,
Bár valának bajai! —*

Cum e bine adi in lume?

Cum e bine adi in lume?
Cine ore mi-ar sci spune?
Sà fii omu cu multa-avere?
Ori calicu — ce pana-si cere?
Séu sà fii omu invetiatu?
Ori unu prostu, bou incãltiatu?
Deputatu, ori chiar vladicu?
Oficialu, séu politicu?
Sà te faci unu diaristu?
Si 'nea — plane — umoristu?
Sà dici, cà esci ardeleanu?
Ungureanu, ori banatianu?
Sà tieni legea cea unita?
Ori sà credi in neunita?
Sà fii june? Ne'nsoratu?
Ori cu cruce 'ngreunatu?

Eu adese 'n lunge seri
Me 'ncercam d'in resputeri,
Sà deslegu aste intrebari;
Dar' ori câtu me fragmentam,
Altu resultatu n'ajungeam;
Decãtu, cà adi tôte 'n lume.
Sunt întörse, sunt mintiune!

Cãci déca esci omu avutu —
Mai alesu, déca 'ntrecutu,
N'ai avutu stramosi vestiti,
Fire-ar fostu câtu de cinstiti, —
Lumea díce necurmatu:
„Totu, ce are, a furatu!“
Si de nu tractezi pe toti,

Tata tata tatara tatara — jai—jai;
Tata tata tatara tatara — jai—jai.

*Ainak — Einek;
Tanak — Tenek! —*

*Alkalmatlanságkodáshatlanságaikban — ben —
bam — bum — bim! — (Ex! — Finis).*

Corulu barbatiloru.

(Compusu din juni romani, culesi de pe la gimnasiile si academiile maghiare.)

*Mert Elemér szeretettel emelte feléje szemének
Kékeletes kerekét és kebelének égét.
Erjede lelke reménnyel telve egész tetejéig;
Fellegeztelenek lettenek élte percze(i.)*

*Tettere tettere tettere tettere tettere tette;
Tettere tettere tettere tettere tettere tette,*

*Teremetetett,
Tereltetett:*

*Kellemetlenségkedéshetlenségeikben — bam — bim
— bam — bum! (Ex! — Finis)*

(Cordin'a cade; Thali'a si bolnavii, d'impreuna cu medicii loru, o incarca la fuga: curcanulu sare de pe vasu si incepe sa secundeze; Peleskei Notarius bea o'nghiitura din vinulu, ce-lu are aninatu de gutu; era corizantii remanu standu cu buzele imfiate.)

Ti dicu: ticalosu si hotiu!
Er' de 'mparti tóte ce ai,
Toti te ridu in dosu, cà dai!

Si de cum-va esci calicu,
Toti te 'nculpa, mare, micu,
Cà esci trandavu, vai de tine,
Nu esci demnu, sà fii in lume!

Déca esci omu cu sciintia,
Si cu multa esperintia,
Lumea-ar vré, ca tu sà fii
Omu nesdravenu intre vii,
Si tu tóte sà le scii!
Er de faci vre o gresiéla
Toti dicu cà: „'n tine se 'nsiéla!“

Déca esci unu necioplitu,
Te defaima multu, cumplitu,
Si toti se ferescu de tine,
Ca de focu si ca de spine!

De te-alegu ca deputatu, —
De batjocuri n'ai scapatu!
Cà, — de tieni cu partea drépta,
Te insulta stang'a tóta!
Si de nu faci ca *Goz-man*,
Pace-e sà te faci fispanu!
Er' de tieni cu cei stangaci,
Domnu mare tu nu te faci!
De te tieni cu mare fala,
De partid'a natiunala,
Si pledezi pentru poporu,
Nu ca slug'a slugiloru,

Sà scii, cà ai nostri *frati*,
Te-oru incortelá p'in *Vatiu*!
De te faci unu renegatu—
Nu-e ca tine blastematu!

Déca sórtea te ridica,
Pan' la scaunu de vladica—
Sì grigesci de turm'a ta—
Vladici'a n'a durá;
Èr' déca te vei supune
La toti iesuitii 'n lume,
Turm'a te va parasí,
Sì confratii te-oru urí!

De cumva te denumescu
Oficiantu de celu regescu,
Séu prin óre car' misteriu,
Te 'nvita la ministeriu!
Toti de locu ti-gratuléza—
Dar' apoi te 'nvidiéza;
Èr' déca la cei, ce jori,
Li promiti de multe ori,
Cà vei fi mutu sí piticu,—
Tu devii omu de nimicu!
Èr' de gura-ti vei cascá,
Mani te vor pensiomá,
Orí, póte, drumulu ti-oru dá.—
(Va urmá) *F. Kowalew*

O vîna esplicatiune.

Unu tieranu romanu fù trasu la judecata, pentru-
cà a omoritu porculu vecinului seu.

„Sà-mi spui dar'—cum s'a petrecutu tóta tréb'a.“ —
ii grai judecatoriulu inchisitoru.

„Apoi asía-e,— domnule! — candu te bate Ddieu sí-ti
cade necasulu pe capu,“ incepù romanulu exordíulu cu-
ventarii sale.

Judecatoriulu sarí trei graduri dela pamentu, perii
î se redicara aricesce, mustetiele i se invrajbira, éra fati'a
i se rosí pana la virfulu urechiloru: romanulu erá sà o
patiesca, déca impregiurimea judecatoriului nu ar fi datu
asigurare, cà vorbele romanului au fostu díse fara nici
o rea vointia.

Sà-mi spui, — boule! — cum a fostu, — cum ai omoritu
porculu?“ — díse judecatoriulu stemperatu.

„C'acea vreau, domnule! — tiena-te Dumnedieu! —
response romanulu. — „Apoi, sà vedi! — éc'asía a fostu:
eu avému o furca de feru in mana; (facendu geste casí
candu ar tienea furc'a 'n mana) porculu trecù pr'in gardu,
intrá la mine 'n curté — de-adreptulu la laturariulu cu
taritie, sí — hostopp drace! imbordá laturariulu (versá
tint'a de pe mésa.) Eu — d'in cóce, cu furc'a 'n mana,
me'ncaierai dupa porcu, — sí — casí candu domnulu ar'
fi porculu, — topp! la elu in capu. . .

Inchisitiunea se incheiá.

FANDA SÍ MAND'A

M. Fii bunu Tando, spune-mi: ce felu de omu este
Máday?

T. Unu boeronu d'in Mandr'a mi-a spusu, ca
„*Majda*“ este unu domnu mare de la Banc'a-inglesa
numita: „Anglo-Banca,“ sí este ruditu cu fratele minis-
teriuului actualu ungrescu.

M. Nu me pricepi frate. — Io te-am intrebatu, cà
de ce relege este *Majda*?

T. Ti-oiu spune religiosule, cà vedu, cà tu d'in reli-
giune sí confesiune vrei sà faci pétra scumpa sí capi-
talu políticu. — Dupa cum mi-a spusu totu boeronulu
meu, *Majda* este unu judeu botezatu, care mai inainte
a purtatu numele „*Mendel*“.

M. Haha! Sciu acum'a, cà multimea de jidani d'in
Fagarasíu vá agitá pentru omulu loru, ca sà reésa. —

T. Fórté gresfesci. — Jidani d'in Fagarasíu i-au
pusu conditiunea sine-qua-non, cà numai atunci voru
votá pentru apostatulu *Majda*, déca li va dovedí ad
oculos, cà este botezatu pe legea lui *Moise* judeulu!

M. Fui drace! ast'a nu am presupusu dela ortod-
oxii judei d'in Fagarasíu! —

De gelitu.

Ah grozavu, grozavu am risu,
Déra mai pre urma-am dísu:
Ridu de-o gluma de nemicu
A dameloru d'in *Fabricu*.

Sí-apoi incepui la plansu,
Cà-ci dupa cum m'am convinsu,
Mai bine-ar fi pentru ele
Sà me 'nbracu in doiu de gele.

Vasiesíu.

Aphorisme.

I.

Despre anim'a omului a filosofisá numai
unu barbatu póte, a privi inse in ea numai
femea se pricepe.

II.

Ca sà poti fi popularu, trebue sà afectezi
cà esci mai seracu de minte, decâtu intru
adeveru esci.

III.

Sunt multi ómeni pe lume despre cari se
póte díce: Domnudieu i-a ziditu, lasati-i sà se
ingrasíe.

Ce-si gandescce pop'a Lecu.

Pop'a Lecu asía-sí gandescce:
Fiindu-cà acum e carnevalu,
Sub masca se potrivescce
Sí magariu 'n locu de calu.

Gustu deschilinitu.

Mam'a: De ce-ti place tíe, Mariór'a maicei,
osíe tare de natantoculu ceta de Niculiti'a?

Fét'a: Hi! hi! hi! pentru-cà e asíe de prosto-
lanu!

Corespondinția.

Sambul 20 Zilbidjé, 1289. = Cornulu de Auru (Constantinopole),
18 februaru, 1873.

Iubite „Gur'a-Satului“!

Candu avui placerea a-ti stringe man'a in Pest'a, ti-am promis ca-ti voi scrie d'in cetatea lui Bucuru. Mi tienu promisiunea — cu diferinția, ca-ti scriu d'in Cetatea lui Costandinu, seu mai bine alui Osmanu.

Mari si minunate lucruri se mai vedu pe malurile Bosforului! Dar' ce sa-ti spunu, — eu nu-mi potu explica unu lucru: sum in Turci'a, totu-si mi se pare ca sum in Unguri'a. Ori audiulu meu e alteratu, ori e o iluziune optica, ori in adeveru existe o Ungaria in Turci'a. Aici ca si in —*) ministrii fura, dreptatea se vinde, libertatea se crucifica, mintiun'a domnesce suverana, — si singur'a diferinția este, ca aici avemu „barbari degenerati“, pe candu acolo sunt „barbari rebarbarisati“.

Intre turci si vecinii tei existe o cumnatia de a-prope. Acest'a o deducu nu numai d'in afinitatea limbei, ci si d'in identitatea caracterelor si asemenarea fisionomiei acestora duoi populi frati. Turcii sunt insolinti, feroci, presuntuosi si laudarosii. In unele privintie turcii sunt superiori fratiloru loru unguri. Eca unu faptu. Dupa conceptulu legiloru esite d'in fabric'a lui Pist'a, iubite frate, tu esci „cetatianu unguru de soiu romanu“. Pote voru fi unii cari se voru fi mandrindu cu acestu titlu; d'in parte-mi te potu asigura, ca deca bunulu nostru parinte Traianu ar invie, si ar afla ca superbulu „civis romanus“ s'a metamorfisatu in acestu titlu insultatoriu, ar mori indata de rusine si de dorere!

In ast'a privintia turcii sunt mai crestini, mai toleranti, mai civilisati; ei permitu, ei numescu fia care poporu cu numele-i propriu, si aici nu vei afla „cetatienu (ori deca voesci in stilu monarchiu „suditi“) turci de soiu grecu ori bulgaru“.

Aici e imperati'a caniloru. In vieti'a mea nu am vedutu atati'a cani ca pe stradele Constantinopolului. Dar' ce sa vedi? Canii turcesci sunt civilisati; nu latra, nu musca. Adese-ori vedindu-me incungiu ratu de 20—50 de cani, mi dicu: „hei, deca canii unguresci“ ar fi civilisati ca cei turcesci, pr'in imperati'a unguresca s'ar pote romanulu preumbla in pace sa fara bastonu, fara tema de a fi asaltatu si muscatu.

De unde sa provina ast'a diferinția? Aci intr'o tierra barbara si pagana canii sunt buni si de omenia, pe candu la alte locuri sunt turbati. Ras'a e totu aceea, pr'in urmare nu se pote deriva decatu d'in doue cause: d'in influinti'a climatei si d'in lasitatea omeniloru.

Am intrebatu pre unu turcu: — in ce scola-si crescu ei canii? In scol'a bastonului mi respunse. Avisu tie si la ai tei. In curendu ti voi scrie seu d'in capital'a tuturorur romaniloru, seu dela frontier'a Persiei.

Intr'aceea marele Allah clementulu si misericordiosulu (asi'a-lu numesce coranulu) sa fia cu tine!

*) Chin'a Red.

Dr. I. C. Dragescu, m. p.

Siedinti'a generale extraordinaria a societatii de lect. „Petru Maioru“, tienuta in 23 Fauru 1873, in care, pe bas'a statutelor intarite de parintiesculu guvern, avu fericirea d'a se constitui.

Siedinti'a se deschide la 4 ore d. m.

Presedintele (face thinghi-linghi): Onor. adunare! Pre gratiosulu guvern, dupa unu restempu de 10 ani, si-a trasu atentiunea si asupr'a iubitoru si pre supusiloru sei fii,—voiescu sa dicu: dupa unu deceniu a binevoitu sa ni intaresca statutele. Sum fericitu a le predá onor. societati.

Toti puii de mameluci: Sa traiasca! !

Vili sfatosiu celu patitu. (Sarindu la mesa, cu mani cu petiore voia sa apuce tote penele, ca, intre membrii inscisi, sa ocupe celu d'anteiu locu.) Apoi sa incepemu inscrierile!

Presied. Me rogu! mai antaiu sa se cetesca statutele. (Se predau pentru cetire.)

O voce: Domniloru si fratiloru! Noi suntemu romani, unu § d'in statute ne impedece a fi membrii acestei societati; nu convine cu sentiulu si tient'a nostra nationala de pone acum'a; guvernulu voiesce a ne prinde balici; bagati sema in viitoriu!

Vili sfatosiu celu patitu (reflecteza): Onor. societ. ! Precumca, precumca, deca cari se voru inscrie; prin urmare vor fi inscisi; mai departe, ce atinge precumca noi, cari vedemu in viitoriu, pr'in urmare nu ne potemu insiela.

Mihaiu Galileulu: (Pune ochilarii pe nasu) Voiescu a face reflectari. Asi dice ore ce. dar' totu-si nu dicu. (Pune diosu ochilarii.) Galileu, Galileu a disu: Eppur si muove. Asia este! noi suntemu civi

Lesiu: Onor. societ! Noi suntemu civi magiari ilegalu interimalminte.

O voce: Onor. adunare! Tote, ce le-am spusu pone acum'a, sunt spuse d'in sinceritate, nu d'in ambitiune, neci egoismu.

Vuiciu practiculu: Nu scimu nemicu neci de-o sinceritate. Noi suntemu membrii societatii „Petru Maioru“; sa fi multiamitu, c'ai capetatu grati'a nostra — pentru cuventu.

In fine se constitui comitetulu, si se decise, ca sa se decida, ca ore sa se blameze cu o siedintia publica de inaugurare, ori ba. —

Siedinti'a se inchide la 6 ore ser'a; era membrii se dusera la bere la „Coron'a“.

Dupa stenografu :

unu „román ajku magyarhoni polgár.“

D' in institutele de crescere pentru fetitie.

Esercitiu de di.

Tem'a I.

Epistol'a unei sabine catra mama-sa dupa rapirea de catra romani.

Tem'a II.

Cugetele unei fete tencre la vederea unui oficeriu de usari.

etc.

Mutiamita Publica.

Prénumerosii — M. S. Dómne, Dómni, corporatiuni si familii, precum si Dmii Preoti d'in locu si d'inprovincia, era mai cu sema d'in Micalaca, ce, la ocastiunea repausarii iubitolui meu taica, fara deosebire de religia si nationalitate, au manifestatu crestinesca si amicabile condolintia catra mine si familia mea, primesca pr'in ast'a sincer'a mea mutiamita.

In numele seu si alu familiei:
Mircea B. Stanescu.

Avisu.

In caus'a tienerii unui ciclu de **prelegeri populare** se convoca o adunare a celor interesati de ast'a cauza — pe Dumineca, in 9 Martiu 25 Fauru a. c. la institutul clericalu, la 11 ore in. d. m.

Proprietariu, editoriu si redactoru diriginte: **Mircea B. Stanescu.** — Girante respundietoriu si coredactore: **Basiliu Petricu.**